

فراوانی انواع خطاهای دارویی و عوامل موثر بر عدم گزارش دهی خطاهای دارویی از دیدگاه پرستاران بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ۱۳۹۱

مهران علیجان زاده^۱، رفعت محبی فر^{۲*}، یاسین آزادمنش^۳، محمد فرجی^۴

۱. کارشناسی ارشد مدیریت بهداشت و درمان، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۲. دکتری تخصصی مدیریت بهداشت و درمان، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۳. کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۴. کارشناسی مدیریت بهداشت و درمان، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۱۲۵۸۲۸۸۲۴ فکس: ۰۲۸۳۳۳۴۵۸۶۲ ایمیل: Manage.univ@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: امروزه خطاهای دارویی نقش بسیار مهمی در کاهش سطح سلامت بیماران و افزایش هزینه‌های نظام سلامت دارد. هدف از مطالعه حاضر بررسی فراوانی انواع اشتباهات دارویی و عوامل موثر بر عدم گزارش دهی اشتباهات دارویی بوده است.

روش کار: مطالعه حاضر به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۱ صورت گرفت. جامعه پژوهش پرستاران ۴ بیمارستان آموزشی قزوین بودند که با توجه به فرمول حجم نمونه معادل ۲۰۴ نفر بود. ابزار بررسی، پرسشنامه استاندارد شامل ۳ بخش اطلاعات دموگرافیک، فراوانی انواع خطاهای دارویی و موانع عدم گزارش دهی خطای دارویی بود که در سایر مطالعات استفاده شده است. پایایی مطالعه، توسط آزمون TEST-RETEST برابر با ۸۶ درصد به دست آمد.

یافته‌ها: میانگین سنی پرستاران شرکت کننده در این مطالعه ۳۱ سال و میانگین سابقه کار آنها ۷/۸۹ سال بود. در بحث فراوانی اشتباهات دارویی، بیشترین خطاها مربوط به سرعت انفوزیون اشتباه و عدم توجه به حساسیت دارویی با میانگین ۲/۲۰ و ۱/۹۲ بود. کمترین خطا تکرار نمودن داروی تجویز شده با میانگین ۱/۲۸ بود. در قسمت عدم گزارش دهی خطای دارویی بیشترین میانگین مربوط به حیطة فرآیند گزارش دهی با مقدار ۲/۷۸ و کمترین میانگین مربوط به حیطة موانع مدیریتی با مقدار ۲/۲۲ بود.

نتیجه گیری: نقش پرستاران برای پیشگیری از بروز اشتباهات دارویی بسیار مهم و حیاتی است. بنابراین، باید اشتباهات دارویی به پرستاران تفهیم و اهمیت گزارش دهی آن برای آنها تبیین گردد. همچنین می‌بایست برنامه‌های آموزشی لازم در جهت رفع خطاهای پرتکرار تدوین گردد.

واژه های کلیدی: اشتباهات دارویی، بیمارستان، پرستاران

دریافت: ۹۲/۱۲/۱۱ پذیرش: ۹۳/۶/۲۱

مقدمه

امروزه بیش از ۲۰ هزار دارو در جهان وجود دارد که در صورت استفاده نامناسب برای بیمار، همه آنها می‌توانند خطرناک باشند (۱). اشتباهات دارویی یکی از شایعترین اشتباهات نظام‌های بهداشتی است که می‌تواند نتایج بسیار بد و مرگ باری برای بیمار به

دنبال داشته باشد (۲). مطالعات نشان داده‌اند که تقریباً یک سوم عوارض دارویی به علت اشتباهات دارویی بوده است (۳). چنان که بعضی ۱۰ تا ۱۸ درصد از صدمات بیمارستانی گزارش شده را ناشی از اشتباهات دارویی دانسته‌اند (۴، ۵). بر اساس مطالعات صورت گرفته سالیانه هزاران نفر در